

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 marca 2020 roku, sygn. akt I C 218/15, Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi:

I. z powództwa A. K.:

1. zasądził na rzecz A. K. solidarnie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 23.311 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

a) 23.000 zł od dnia 9 grudnia 2016 r do dnia zapłaty;

b) 311 zł od dnia 14 stycznia 2020 r do dnia zapłaty;

2. zasądził na rzecz A. K. od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki ustawowe od kwoty 23.000 zł od dnia 3 kwietnia 2014 r do dnia 31 grudnia 2015 r i odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 23.000 zł od dnia 1 stycznia 2016 r do dnia 8 grudnia 2016 r;

3. zasądził na rzecz A. K. od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 311 zł od dnia 10 stycznia 2020 r do dnia 13 stycznia 2020 r;

4. oddalił powództwo w pozostałej części;

5. o kosztach orzekł na podstawie art. 100 zd.1 k.p.c. ustalając, że powódka A. K. w stosunku do obu pozwanych wygrała w 79 %, a szczegółowe ich rozliczenie na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił referendarzowi sądowemu;

II. z powództwa Z. K.:

1. zasądził na rzecz Z. K. solidarnie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 37.906 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty:

c) 37.000 zł od dnia 9 grudnia 2016 r do dnia zapłaty;

d) 906 zł od dnia 14 stycznia 2020 r do dnia zapłaty;

2. zasądził na rzecz Z. K. od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki ustawowe od kwoty 37.000 zł od dnia 3 kwietnia 2014 r do dnia 31 grudnia 2015 r i odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 37.000 zł od dnia 1 stycznia 2016 r do dnia 8 grudnia 2016 r;

3. zasądził na rzecz Z. K. od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 906 zł od dnia 10 stycznia 2020 r do dnia 13 stycznia 2020 r;

4. zasądził na rzecz Z. K. solidarnie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. rentę wysokości po 400 zł miesięcznie płatną do dziesiątego dnia każdego miesiąca począwszy od grudnia 2019 r i na przyszłość, z zastrzeżeniem w stosunku do rat należnych od lutego 2020 r odsetek ustawowych za opóźnienie w wypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat;

5. zasądził na rzecz Z. K. solidarnie od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. i (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 800 zł od dnia 14 stycznia 2020 r do dnia zapłaty;

6. zasądził na rzecz Z. K. od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 800 zł od dnia 11 stycznia 2020 r do dnia zapłaty;

7. oddalił powództwo w pozostałej części;

8. o kosztach orzekł na podstawie art. 100 zd.1 k.p.c. ustalając, że powód Z. K. w stosunku do obu pozwanych wygrał w 94 %, a szczegółowe ich rozliczenie na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił referendarzowi sądowemu.

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy wskazał, iż strona pozwana L. S. C. de S. y R., której następcą prawnym jest (...) S.A, w toku postępowania likwidacyjnego uznała swoją odpowiedzialność, czemu dała wyraz spełniając w części świadczenia powodów. W konsekwencji to na pozwanej spoczywał ciężar wykazania, że podstawy jej odpowiedzialności jednak nie istnieją, czemu też pozwana nie podołała. Sąd I instancji podniósł, iż składane wnioski dowodowe wykazały jedynie istnienie odpowiedzialności solidarnej pomiędzy ubezpieczycielami samochodu S. (...) i ciągnika rolniczego M. F.. W jego ocenie, opinie biegłych wykazały brak jakiegokolwiek winy po stronie powoda Z. K.. Przedstawione dowody nie przesądziły jednak o wyłącznej winie kierowcy ciągnika rolniczego M. F.. Biegły potwierdził, że co do nadmiernej prędkości jazdy kierowcy S. nie ma wątpliwości. Nadmierna prędkość musiała przełożyć się na skutki wypadku, bowiem im wyższa prędkość kolizyjna, tym wyższe ryzyko doznania cięższych obrażeń. Istniał też szereg wątpliwości (głównie co do oznakowania przyczepy, obserwacji drogi przez kierującego S., oceny przez niego sytuacji drogowej), które jak wskazał biegły gdyby rozstrzygnąć na stronę powodów – wskazywałyby na przyczynienie kierującego S.. Ta konkluzja z zasadą wynikającą z art. 15 ustawy o działalności ubezpieczeniowej była zdaniem Sądu I instancji podstawą do przyjęcia, że to nie powodowie mieli obowiązek wątpliwości te wyjaśnić w drodze stosownych dowodów – ale właśnie pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe, które uprzednio uznało zasadę odpowiedzialności. Skoro zaniechało w tym zakresie inicjatywy dowodowej Sąd Rejonowy uznał, iż pozwana nie wykazała by ubezpieczony u niej właściciel S. nie ponosił odpowiedzialności za zdarzenie. Sąd Rejonowy wskazał też, że odpowiedzialność (...) S.A. przesądzona została niejako orzeczeniem Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 8 maja 2015 roku, którym na mocy art. 11 k.p.c. Sąd jest związany.

Ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego odpowiednio każdemu z powodów, Sąd miał na względzie rozmiar ich cierpien fizycznych, związanych z doznanymi obrażeniami ciała, bólem i oszpeceniem twarzy. W zakresie żądań odszkodowania za poniesione koszty podróży do placówek medycznych, w których powodowie leczyli się w związku z wypadkiem, Sąd co do zasady uwzględnił roszczenia i uznał je za udowodnione, w odniesieniu do powoda Z. K., do wysokości 906 zł, natomiast w zakresie powódki A. K., do wysokości 311 zł. Odnośnie roszczeń powodów o odszkodowanie z tytułu poniesionych kosztów leczenia Sąd oddalił je w całości jako nieudowodnione. Sąd Rejonowy miał nadto uwadze, że z powodu utrzymujących się zaburzeń natury depresyjnej powód Z. K. przebywał na długotrwałym zwolnieniu, po czym otrzymał czasową niezdolność do pracy i w konsekwencji orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. W konsekwencji, Sąd uwzględnił w całości roszczenie o zasądzenie na rzecz powoda Z. K. renty uznając, że nieodwracalność skutków wypadku spowodowała zmniejszenie się widoków powodzenia na przyszłość, co wyraża się uszczerbkiem majątkowym polegającym na utracie korzyści majątkowych, jakie dzięki pracy mógłby osiągnąć.

Apelację od powyższego wyroku wniosła (...) S.A. w W., zaskarżając go w zakresie:

- zasądzającym od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki A. K. kwotę 23.311 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tj. co do pkt. I. 1. wyroku;

- zasądzającym od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki A. K. odsetki ustawowe i odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 23.000 zł, tj. co do pkt. I. 2. wyroku;

- rozstrzygającym o kosztach postępowania, co do pkt. I. 5. Wyroku;

- zasądzającym od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda Z. K. kwotę 37.906 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie, tj. co do pkt. II. 1. Wyroku;

- zasądającym od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda Z. K. odsetki ustawowe i odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 37.000 zł, tj. co do pkt. II. 2. wyroku

- zasądającym od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda Z. K. renty w wysokości po 400 zł miesięcznie, tj. co do pkt. II. 4. wyroku;

- zasądającym od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda Z. K. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 800 zł, tj. co do pkt. II. 5. wyroku

- rozstrzygającym o kosztach postępowania, tj. co do pkt. II. 8. wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie:

1. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 11 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów przeprowadzonych w niniejszej sprawie, a zwłaszcza dowodu z opinii biegłego z rekonstrukcji wypadków drogowych W. S. oraz wyroku Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie II K 117/15 skutkujące uznaniem, że pozwany w niniejszej sprawie nie wykazał, aby nie ponosił odpowiedzialności za przedmiotowe zdarzenie z uwagi na brak winy T. R. w spowodowaniu wypadku drogowego, czego przyczyną było niewłaściwe ustalenie zakresu związania Sądu wyrokiem karnym skazującym za spowodowanie tego wypadku S. F., a także niewłaściwym odczytaniem opinii biegłego z dziedziny rekonstrukcji wypadków drogowych, co skutkowało błędnym uwzględnieniem powództw wobec (...) S.A. w W. w całości,

2. art. 822 § 1 i 4 k.c. w zw. z art. 415 k.c. poprzez uznanie, że pozwany, jako ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej T. R. ponosi odpowiedzialność za zaistnienie wypadku drogowego z dnia 13 stycznia 2014 r. i wystąpienie jego skutków, mimo że szkoda wynikła z wyłącznej winy S. F., który poruszał się nieoświetlonym pojazdem, a zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala przypisać T. R. ubezpieczonemu u pozwanego (...) S.A. w W., jakiegokolwiek winy za spowodowanie tego wypadku,

3. art. 441 § 1 k.c. w zw. z art. 822 k.c. w zw. z art. 415 k.c. poprzez ich niewłaściwą wykładnię i zastosowanie art. 441 § 1 k.c. polegające na uznaniu, że odpowiedzialność pozwanych jest odpowiedzialnością solidarną, w sytuacji gdy co najwyżej mogłaby być ona odpowiedzialnością in solidum, a to z uwagi na fakt, że odpowiedzialność pozwanych wynika z dwóch odrębnych stosunków prawnych (dwóch różnych umów ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, w przypadku pozwanego A. (...) umowy zawartej a także z treści art. 822 k.c.), a nie bezpośrednio z czynu niedozwolonego, tak więc art. 441 § 1 k.c. nie znajdzie w niniejszej sprawie zastosowania,

4. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i uznanie, że powodowie wykazali swoje roszczenia w zakresie odszkodowania z tytułu kosztu dojazdu do placówek medycznych, zarówno co do zasady, jak i co do wysokości, w sytuacji gdy przedłożone przez nich zestawienia dojazdów, a także ich wyjaśnienia w tym zakresie nie polegają na prawdzie, a powodowie świadomie, wprowadzając sąd i pozwanych w błąd dążą do zawyżenia swoich roszczeń w tym zakresie,

5. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. art. 299 k.p.c. poprzez błędną ocenę dowodów i bezkrytyczne danie wiary zeznaniom powoda, polegające na uznaniu, że powód Z. K. wykazał, aby na skutek przedmiotowego wypadku wystąpiło u niego zmniejszenie widoków na przyszłość, w sytuacji gdy okoliczność ta wynika jedynie z wyjaśnień powoda, którym nie można dać wiary z uwagi na chęć zawyżenia dochodzonych roszczeń, a powód nie przedstawił jakichkolwiek dowodów, potwierdzających jego twierdzenia, czy to dotyczące zatrudnienia, czy przyczyn zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, okoliczność ta ponadto nie została potwierdzona opinią biegłego z dziedziny medycyny pracy,

6. art. 118 k.c. w zw. z art. 481 § 1 k.c. polegające na zasądzeniu od pozwanego (...) S.A. w W. odsetek ustawowych za opóźnienie od roszczeń w pkt. I. 1. i 2. oraz II. 1. i 2. wyroku za okres od 1 stycznia 2016 r. do dnia 20 grudnia 2016 r. mimo, że odsetki w takiej wysokości uległy przedawnieniu i co najwyżej powodowie za ten okres, co do tych roszczeń mogliby dochodzić odsetek w wysokości odsetek ustawowych, a nie ustawowych za opóźnienie, wszak powodowie w

toku procesu dochodzili jedynie odsetek ustawowych, a dopiero pismem z dnia 20 grudnia 2019 r. wnieśli o zasądzenie odsetek w wyższej wysokości (odsetek ustawowych za opóźnienie),

7. art. 14 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w zw. art. 481 § 1 k.c. polegające na zasądzeniu w pkt. II. 5. wyroku odsetek od renty, w sytuacji gdy pozwany o szkodzie z tym związanej dowiedział się na skutek pisma doręczonego 14 stycznia 2020 r. i od tej daty biegł mu termin wskazany w art. 14 Ustawy przewidziany do oceny żądania, a zatem mógł pozostawać w zwłoce co najwyżej od dnia 11 lutego 2020 r.

W świetle tak postawionych zarzutów skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództw A. K. i Z. K. oraz zasądzenie od powodów na rzecz (...) S.A. w W. kosztów procesu za I instancję z uwzględnieniem wynagrodzenia adwokackiego według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach procesu za obie instancje. Wniosła też o zasądzenie od powódki A. K. i powoda Z. K. na rzecz A. (...) w W. kosztów postępowania za II instancję wg norm przepisanych.

Apelację od powyższego wyroku wniósł także (...) S.A. w W., zaskarżając go w zakresie:

- zasądzającym na rzecz Z. K. solidarnie od (...) S.A. w W. i (...) S.A. w W. rentę w wysokości po 400 zł miesięcznie płatną do 10-tego dnia każdego miesiąca począwszy od grudnia 2019 r. i na przyszłość, z zastrzeżeniem w stosunku do rat należnych od lutego 2020 r. odsetek ustawowych za opóźnienie w wypadku uchybienia terminowi płatności którejkolwiek z rat, tj. co do pkt. II.4. wyroku;

- zasądzającym na rzecz Z. K. solidarnie od (...) S.A. w W. i (...) S.A. w W. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 800 zł od dnia 14 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, tj. co do pkt. II.5. wyroku;

- zasądzającym na rzecz Z. K. od (...) S.A. w W. odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 800 zł od dnia 11 stycznia 2020 r. do dnia zapłaty, tj. co do pkt. II.6. wyroku;

- orzeczenia o kosztach procesu, zawartych w pkt. II. 8. wyroku.

Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie art. 444 k.c. poprzez wadliwe jego zastosowanie i zasądzenie renty, pomimo że powód Z. K. nie utracił zdolności do pracy zarobkowej, a strona powodowa nie wykazała, aby zmniejszyły się jego widoki powodzenia na przyszłość.

W świetle tak podniesionego zarzutu skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez oddalenie powództwa, zmianę punktu II.8 wyroku w zakresie procentowego rozliczenia kosztów procesu i orzeczenie o tych kosztach z uwzględnieniem wyniku postępowania odwoławczego, zasądzenie od powoda Z. K. na rzecz strony pozwanej kosztów procesu za instancję odwoławczą, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Z dniem 9 kwietnia 2021 roku dokonano zmiany nazwy pozwanej (...) S.A. w W. na (...) Spółka Akcyjna w W.. (informacja z KRS pozwanej k. 1175- 1189)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje pozwanych były o tyle zasadne, że skutkowany zmianą zaskarżonego wyroku i orzeczeniem jak punkcie A. I. i II. sentencji wyroku. Apelacja pozwanej (...) S.A. w W. (dawniej (...) S.A. w W.) podlegała oddaleniu wyłącznie w zakresie żądania zasądzenia na jej rzecz od powodów kosztów postępowania przed Sądem I instancji.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że Sąd I instancji prawidłowo zbudował stan faktyczny, co umożliwia Sądowi odwoławczemu uznanie tej podstawy faktycznej za własną. Stwierdzenie to nie dotyczy wyłącznie ustalenia o błędnej taktyce jazdy kierującego S. (str. 6. akapit 2. uzasadnienia), które oparto wyłącznie na spekulacjach biegłego, założeniach pozbawionych dostatecznych podstaw faktycznych. Biegłemu nie udało się ustalić prędkości samochodu

S.. Stwierdzenia opinii „wiele na to wskazuje, że...” czy „jedną z przyczyn wypadku mogła być...” nie mogą tworzyć podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, która musi składać się z udowodnionych faktów, a nie przypuszczeń. Z tego powodu okoliczności te podlegają wyeliminowaniu ze stanu faktycznego sprawy.

Dokonując analizy niniejszej sprawy w granicach zaskarżania apelacją pozwanej (...) S.A. w W. należało przyznać rację skarżącej, że Sąd Rejonowy niezasadnie uznał, iż pozwana jako ubezpieczyciel posiadacza samochodu marki S. ponosi odpowiedzialność cywilną za zaistnienie wypadku w dnia 13 stycznia 2014 r. i wystąpienie jego skutków.

Przypomnienia wymaga, że poza przypadkami szczególnymi, określonymi w art. 436 § 2 k.c., odpowiedzialność posiadacza mechanicznego środka komunikacji za szkodę wyrządzoną jego ruchem uregulowana została przez odwołanie się do reguł odpowiedzialności przewidzianej w art. 435 k.c. Posiadacz pojazdu odpowiada więc na zasadzie ryzyka (art. 436 § 1 k.c.), a od obowiązku naprawienia szkody zwalniają go wskazane przez ustawodawcę w art. 435 k.c. okoliczności egzoneracyjne, a więc powstanie szkody wskutek działania siły wyższej, z wyłącznej winy poszkodowanego lub z wyłącznej winy osoby trzeciej, za którą posiadacz nie ponosi odpowiedzialności. Przepis art. 436 § 2 k.c. nakazuje stosować ogólne zasady odpowiedzialności deliktowej, a więc przepisy art. 415 i n. k.c., do przypisania obowiązku naprawienia szkody posiadaczom mechanicznych środków komunikacji w dwóch przypadkach: uszczerbków powstałych wskutek zderzenia się mechanicznych środków komunikacji oraz uszczerbków wyrządzonych osobom przewożonym z grzeczności. W razie zderzenia się pojazdów, co też miało miejsce w niniejszej sprawie, szkody poniesione przez ich posiadaczy, mogą być zatem dochodzone tylko na zasadach ogólnych, a więc na podstawie art. 415 k.c. W świetle treści tego przepisu za szkodę odpowiada osoba, której zawinione zachowanie się jest źródłem powstania szkody. Czyn sprawcy pociągający za sobą odpowiedzialność cywilną musi być bezprawny, a więc niezgodny z obowiązującymi zasadami porządku prawnego, a przy tym zawiniony. W tym miejscu podkreślić należy, że przesłankami odpowiedzialności deliktowej są: powstanie szkody, zdarzenie, związek przyczynowy pomiędzy zdarzeniem z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy oznaczonego podmiotu a szkodą oraz wina sprawcy.

Na gruncie niniejszej sprawy sporna pozostawała kwestia winy kierującego samochodem marki S., T. R. za spowodowanie wypadku drogowego w dniu 13 stycznia 2014 r. Nie sposób przyznać rację Sądowi Rejonowemu, iż w okolicznościach niniejszej sprawy można przypisać T. R. winę za zaistniałe zdarzenie, a tym samym, że pozwana ponosi odpowiedzialność w powyższym zakresie co do zasady.

Poprzednik prawny strony pozwanej co prawda uznał swoją odpowiedzialność w toku postępowania likwidacyjnego, czemu dał wyraz spełniając w części świadczenia powodów. Z tego faktu nie sposób jednak wywodzić winy kierującego samochodem marki S. - T. R.. Pierwotne uznanie swej odpowiedzialności i spełnienie świadczenia w części, następnie jej zakwestionowanie, co też słusznie zauważa Sąd Rejonowy, ma ten skutek, że co do elementów uznanych wierzyciel nie musi już udowadniać podstaw odpowiedzialności ubezpieczyciela. Natomiast, co do elementów nieuznanych i w konsekwencji zakwestionowanych ma miejsce zmiana rozkładu ciężaru dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2016 r., sygn. akt II CSK 251/15, lex). W zakresie w jakim pozwana uznała pierwotnie swoją odpowiedzialność i wypłaciła świadczenie powodom nie ma zatem podstaw aby kwestionować jej odpowiedzialność cywilną z tytułu zaistniałego wypadku. Fakt późniejszego zaprzeczenia swej odpowiedzialności i odmowy przyznania pozostałych świadczeń zwolnił powodów z ciężaru udowodnienia winy T. R. w zaistnieniu wypadku, a pozwaną obciążył obowiązkiem wykazania braku podstaw jej odpowiedzialności za wypadek.

Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, nie sposób przyjąć, aby pozwana nie sprostала powyższemu obowiązkowi. Prawomocnym wyrokiem z dnia 8 maja 2015 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II K 117/15, Sąd Rejonowy w Łęczycy uznał S. F. za winnego tego, że w dniu 13 stycznia 2014 r. w miejscowości K. na drodze (...), naruszając umyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, spowodował nieumyślnie wypadek drogowy poprzez kierowanie ciągnikiem rolniczym M. F. nr rej. (...) z przyczepką gospodarczą w warunkach ograniczonej ciemnością widoczności drogi z niesprawnym oświetleniem zewnętrznym tyłu przyczepki, a jedynie ze sprawnym ostrzegawczym trójkątem odblaskowym tyłu przyczepki, nie stanowiącym wystarczającego sposobu oznakowania przeszkody na jezdni, w wyniku czego kierujący samochodem marki S. (...) nr rej (...) T. R., jadący tym samym pasem ruchu w tym samym kierunku, za w/w pojazdem zbyt późno dostrzegł na jezdni ostrzegawczy trójkąt odblaskowy przyczepki ciągnika

rolniczego M. F. i podjął gwałtowny zjazd na przeciwny pas ruchu, w trakcie którego doszło do uderzenia w przyczepkę pojazdu poprzedzającego, a następnie zderzenia z nadjeżdżającym z przeciwka samochodem marki C. z przyczepką w następstwie którego to wypadku kierujący samochodem marki S. (...) T. R. na skutek poniesionych obrażeń poniósł śmierć na miejscu, tj. czynu z art. 177 § 2 k.k.

Odpowiedzialność pozwanego (...) S.A., jako podmiotu świadczącego na rzecz posiadacza ciągnika rolniczego ochronę ubezpieczeniową w zakresie OC, przesądzona została zatem orzeczeniem Sądu Rejonowego w Łęczycy z dnia 8 maja 2015 roku, które na mocy art. 11 k.p.c. wiąże sąd cywilny. Przedmiotowym wyrokiem nie stwierdzono natomiast winy kierującego pojazdem S. T. R. w spowodowaniu wypadku, a tym samym nie przesądzono o odpowiedzialności pozwanej (...) S.A. w W.. Zgodnie z art. 11 k.p.c., w skład podstawy faktycznej rozstrzygnięcia sądu cywilnego będzie wchodził czyn ustalony w wyroku karnym, jednakże to prawo cywilne będzie właściwe do oceny prawnej tego zdarzenia (vide: K. Piasecki, Wpływ postępowania i wyroku karnego na postępowanie i wyrok cywilny, Warszawa 1970, s. 75 i 76). Zgodnie z art. 11 k.p.c. zakres związania prawomocnych wyroków skazujących dotyczy ustaleń co do okoliczności popełnienia przestępstwa zawartych w sentencji wyroku (wyr. SN z 2.2. (...), II CSK 330/11, L.). Istota mocy wiążącej wyroków karnych wyrażona w tym przepisie oznacza więc, że sąd rozpoznający sprawę cywilną musi przyjąć, że skazany popełnił przestępstwo przypisane mu wyrokiem karnym (vide: wyrok SN z 14 kwietnia 1977 r., IV PR 63/77, L.). Okoliczności te nie mogą być zatem przedmiotem postępowania dowodowego, jak również ustalenia co do popełnienia przestępstwa wyłączają możliwość dowodzenia okoliczności sprzecznych z tymi, które ustalił sąd karny. Natomiast we wszystkich wypadkach, kiedy nie zachodzi związanie wyrokiem karnym, zebrany w postępowaniu karnym materiał dowodowy może stanowić pomocniczy materiał dowodowy w postępowaniu cywilnym. Zasada ta dotyczy jednak tylko dowodów, których przeprowadzenie w postępowaniu cywilnym nie jest możliwe, ponieważ doszłoby do ograniczenia zasady bezpośredniości. Dokonanie ustaleń na podstawie zeznań świadków w sprawie karnej, bez ich wezwania i przesłuchania przez sąd cywilny jest sprzeczne z przepisami prawa i stanowi uchybienie procesowe polegające m.in. na tym, że strony zostały pozbawione możliwości zadawania świadkom pytań (vide: wyrok SN z 21 października 1966 r., II PR 423/66, OSPiKA 1967, Nr 9, poz. 227). Podobnie sąd nie jest władny wydać wyroku w sprawie cywilnej na podstawie opinii biegłego wydanej w sprawie karnej, chyba że obie strony wyrażą na to zgodę i nie będą treści tej opinii kwestionować.

W świetle powyższego nie sposób uznać zatem, iż w sytuacji, gdy zgromadzone dowody, tym opinia biegłego, nawiązywały do kwestii współsprawstwa, natomiast wyrokiem karnym uznano za winnego spowodowania wypadku wyłącznie S. F., wina została w jakikolwiek sposób przesądzona również w odniesieniu do kierowcy S..

Sąd Rejonowy upatrywał winy kierującego S., w nadmiernej prędkości, którą też przyjął w oparciu o wydana w sprawie opinię biegłego. Wskazywał też, że istniejące wątpliwości co do przyczyn wypadku nie zostały w żaden sposób wyjaśnione przez pozwaną. Skoro natomiast pozwana zaniechała w tym zakresie inicjatywy dowodowej uznał, iż nie wykazała by odpowiedzialności za zdarzenie ubezpieczony u niej właściciel S. nie ponosił. W tym miejscu powiedziec należy, że z uzasadniania Sądu Rejonowego wynika pewna niekonsekwencja, gdyż z jednej strony czyni on ustalenie, że kierujący S. poruszał się z prędkością ok. 90 km/h, tj. z prędkością odpowiadającą administracyjnie dozwolonej w miejscu wypadku, z drugiej natomiast stwierdza, iż kierujący poruszał się z nadmierną prędkością. Nie sposób mówić o nadmiernej prędkości w sytuacji poruszania się pojazdem z prędkością odpowiadającą administracyjnie dozwolonej w danym miejscu. Z przedstawionego materiału dowodowego nie można też stanowczo stwierdzić, że prędkość kierującego pojazdem była wyższa niż 90 km/h. W związku z tym, ustalenia faktyczne w powyższym zakresie nie mogły mieć wpływu na rozstrzygnięcie. Z materiału dowodowego nie sposób też stwierdzić, aby w zaistniałych okolicznościach podjęcie akurat manewru omięcia przyczepy było nieprawidłowe.

Najpewniej, Sąd Rejonowy odniósł prędkość pojazdu do wskazywanej przez biegłego jako właściwa dla danej widoczności drogi, niemniej nie wynika to uzasadnienia zaskarżonego wyroku, a zadaniem Sądu Okręgowego nie jest domyślanie się tego typu kwestii. W tym miejscu podkreślenia wymaga, iż biegły wprost wskazał, co też Sąd Rejonowy pominął w rozważaniach, że również przy prędkości 68 km/h, a więc określanej jako właściwa dla danej widoczności drogi, doszłoby do rzeczonoego wypadku, a to dlatego, że widoczność drogi, to nie to samo, co widoczność nieoświetlonych przeszkód na drodze, a za taką należałoby uznać przyczepę. W konsekwencji, tym bardziej nie

sposób było uznać, iż jazda z prędkością ok. 90 km/h, tj. z prędkością odpowiadającą administracyjnie dozwolonej w miejscu wypadku, była nieuprawniona. Przewidywanie zachowań i sytuacji niezgodnych z przepisami o ruchu drogowym nie jest bezwzględnym obowiązkiem uczestnika ruchu, ale powinnością uzależnioną od okoliczności umożliwiających rozpoznanie takiego niebezpieczeństwa. W związku z tym, nie sposób oczekiwać od kierowcy jadącego w porze nocnej z prędkością administracyjnie dozwoloną w danym miejscu, że przy braku dodatkowych okoliczności dających podstawę do podejrzeń, że w konkretnej sytuacji może na drodze znajdować się nieoświetlona i niekontrastująca z otoczeniem przeszkoda w postaci przyczepy ciągnika. Sama zaś jazda nocą nie stanowi okoliczności, która nakazywałaby przewidywanie istnienia nieoświetlonych przeszkód na drodze. Nie można więc od kierowcy wymagać, aby bez jakichkolwiek sygnałów, które winien odczytać jako czyhające niebezpieczeństwo, a płynących z warunków drogowych, poruszał się z prędkością niższą niż administracyjnie dopuszczalna.

Reasumując nie można uznać, aby T. R. był zobligowany do kierowania pojazdem S. z prędkością teoretycznie wyliczoną jako bezpieczna, która i tak nie pozwalała uniknąć wypadku, a zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, aby przekroczył on prędkość administracyjnie dopuszczalną. Same przypuszczenia biegłego z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych, w tym co do potencjalnych przyczyn wypadku, są w niewystarczające dla uznania kierującego S. winnym zaistnienia wypadku. Tym samym nie sposób było uznać, że pozwana jako ubezpieczyciel odpowiedzialności cywilnej T. R. ponosi odpowiedzialność za zaistnienie wypadku drogowego z dnia 13 stycznia 2014 r. W konsekwencji powyższego, w tym trafności zarzutu naruszenia art. 822 § 1 i 4 k.c. w zw. z art. 415 k.c., odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacji stało się bezprzedmiotowe.

Z apelacji pozwanej (...) S.A. w W. zaskarżony wyrok podlegał zmianie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., poprzez wyeliminowanie tego ubezpieczyciela, jako strony solidarnie zobowiązanej z drugim pozwanym do zapłaty orzeczonych należności na rzecz powodów oraz oddalenie powództwa w całości wobec tej strony.

Zmianie podlegało również orzeczenie o kosztach procesu w odniesieniu do (...) S.A. w W. (stosownie do nazwy pozwanej w I instancji) w zakresie, którego postanowiono nie obciążać powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz tego podmiotu na podstawie art. 102 k.p.c. Za zwolnieniem od obciążenia powodów obowiązkiem zwrotu kosztów przeciwnikowi procesowemu przemawia zarówno rodzaj dochodzonych roszczeń, charakter sprawy, jak też fakt, iż dopiero w II instancji dokonano niekorzystnego względem nich zmiany rozstrzygnięcia, co też daje podstawy aby przyjąć, że ich przekonanie co do słuszności dochodzonych roszczeń względem pozwanej było uzasadnione.

Z tej też przyczyny apelacja pozwanej w pozostałym zakresie, tj. co do objęcia granicami zaskarżenia rozstrzygnięcia o kosztach procesu, podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Idąc dalej, należało uznać słuszność zarzutu podniesionego w apelacji pozwanego (...) S.A. w W.. Nie można bowiem odmówić racji skarżącemu, że poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne nie dawały podstawy do zasądzenia renty z tytułu zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość.

Przepis art. 444 § 2 k.c. przewiduje przyznanie renty w trzech wypadkach, tj. gdy poszkodowany utraci w całości lub w części zdolność do pracy zarobkowej, gdy zwiększą się jego potrzeby, gdy zmniejszą się jego widoki powodzenia w przyszłości. Wymienione w powołanym przepisie następstwa powinny mieć charakter trwały (co nie oznacza, że nieodwracalny), a każda z tych okoliczności może stanowić samodzielną podstawę zasądzenia renty, jednakże zawsze jej koniecznym następstwem musi być powstanie szkody, bądź to w postaci zwiększenia wydatków, bądź to zmniejszenia dochodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2013 r., sygn. akt I CSK 624/12, LEX nr 1365593).

Z okoliczności niniejszej sprawy nie wynika, aby z tytułu zaistniałego wypadku zwiększyły się potrzeby powoda Z. K.. W wyniku przedmiotowego wypadku powód Z. K. nie został uznany za osobę niezdolną do pracy (ani w całości, ani w części), a jedynie został zaliczony do osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z zaleceniem - w przypadku zatrudnienia na etacie - wykonywania pracy w warunkach pracy chronionej. W konsekwencji nie został on pozbawiony możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. Ciężar dowodu przesłanki całkowitej lub

częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej spoczywa na poszkodowanym (wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 25 stycznia 2012 r., I ACa 1360/11, LEX nr 1108779). W niniejszej sprawie powód nie przedstawił dowodu na okoliczność, na jakim dokładnie poziomie kształtował się jego dochód przed zaistnieniem szkody, co też uniemożliwiło ustalenie czy powód wskutek wypadku realnie utracił możliwość osiągnięcia wyższych zarobków o 400 złotych w stosunku do tych, które osiągał przed wypadkiem, a utratę których miałyby powodowi rekompensować renta wyrównawcza.

Nie można też stwierdzić, aby w odniesieniu do powoda Z. K. doszło do zmniejszenia widoków powodzenia w przyszłości. Zmniejszenie się widoków powodzenia na przyszłość wyraża się uszczerbkiem majątkowym, polegającym na utracie innych korzyści majątkowych, jakie poszkodowany, dzięki swoim indywidualnym właściwościom (np. przez uzyskanie szczególnie wysokich kwalifikacji, specjalizacji, przez posiadanie szczególnych uzdolnień, talentu itp.) mógłby przy pełnej sprawności organizmu osiągnąć, a których osiągnięcie stało się na skutek doznanego uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia niemożliwe. Przesłanka ta może być podstawą samodzielnego roszczenia, chociaż najczęściej wzmacnia żądanie renty z tytułu utraty, chociażby w części, zdolności do pracy zarobkowej, gdy uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia pozbawiają poszkodowanego szans na osiągnięcie sukcesu zawodowego, podnoszenia kwalifikacji, realizacji konkretnych planów rozwoju zawodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 października 1966 r., II CR 372/66, LEX nr 6066).

Powód nie wykazał, aby utracił inne korzyści majątkowe, jakie dzięki swoim indywidualnym właściwościom (np. przez posiadanie szczególnych uzdolnień) mógłby osiągnąć, gdyby nie doszło do wypadku. Nie wykazał też, że miał realną szansę na podniesienie wykształcenia, bądź kwalifikacji zawodowych, a utracił ją wskutek uszkodzenia ciała. Nie jest tym samym uzasadnione (jako nieudowodnione) przyznanie powodowi renty na podstawie przesłanki zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość.

W związku z powyższym, z apelacji (...) S.A. w W., na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaskarżony wyrok podlegał zmianie poprzez oddalenie powództwa w zakresie żądania zasądzenia na rzecz powoda Z. K. renty wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W konsekwencji, zmianie podlegało również orzeczenie o kosztach procesu w odniesieniu do (...) S.A. w W. w zakresie ustalenia procentowego stosunku, w jakim powód wygrał sprawę. Wskutek zmiany wyroku i oddalenia powództwa w zakresie roszczenia o rentę, powód wygrał sprawę nie w 94 % a w 84 %.

Sąd Okręgowy nie obciążył powodów obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz na (...) Spółka Akcyjna w W. na podstawie art. 102 k.p.c., z tych samych względów, które stanowiły podstawę do nieobciążania powodów kosztami postępowania przed Sądem I instancji.

O kosztach postępowania apelacyjnego w odniesieniu do (...) S.A. w W., orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 2 pkt 3 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców pranych z dnia 22 października 2015 roku (Dz. U. 2018. 265.), na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika oraz opłata od apelacji.

Nadpłata opłaty od apelacji podlega zwrotowi (...) S.A. w W., na podstawie art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.